

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt. Fél évre 2 frt 50 kr. Negyed évre 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára: 10 krajczár.

Előfizetési csupán a kiadóhivatalban lehet B.-Gyarmaton

Előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

A lap szellemi részére s a Nyílt-térre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések

Árszabály szerint számítattak. — Nagyobb és többes hirdetések jutányosan eszközöltetnek.

Bélyeg minden egyes beiktatásnál külön 30 kr.

Nyílttér petis sora: 20 kr.

A magyar szent korona.

Ezredéves ünnepélyeink betetőzését éljük. A magyar szent korona ott diszlik Mátyás templomában s ott marad három napig kitérve, hogy az ország hódolatát fogadja. E három nap alatt ezer és ezer ember fordul meg a szentélyben s halad el a szentséges jelkép előtt, mely nemcsak a magyar királyságnak, hanem a magyar államiságnak is a jelképe, a köz- és magánjogoknak megszentelt forrása.

Egyetlen egy hódolat sem jogosultabb ennél Szent István koronája a fejedelmi méltóságnak nem pusztá jelvénye; nem üres diadem melyet a fejedelem hatalmi állása szerint visel; — Több, fenségesebb, magasztosabb, mint egy jelkép. Forrása a magyar államhatalomnak, letéteményese a királyi felségnek és a nemzeti akaratnak. Sőt még ennél is több, mert ama két tényező közjogi jelentőségű, már pedig a magyar szent koronában ott lakozik a magánjogi vonatkozású, királyi jog is, a jus regium, a szent koronának azon hatósága, — iuris dictio Sacrae Regni Coronae — mely a magyar állam területén levő összes földbirtok képviselőjében áll.

Az ezerszázadok viharos századai alatt rohamosan váltakozva látott fényt és borot. Történetünk fénye s ragyogása ő benne találta forrását s a nemzetet ért nagy csapások szomorú napjaiban ő viselte a gyászt. A királyi hatalomnak s a nemzeti akaratnak szerencsés találkozása mellett az alkotmány szilárd biztosítékai között ma a fényben és a ragyogásban van részünk. A Mátyás templom szentélyének emelvényéről szerte sugárzó fény elhat a magyar állam minden zugába s hó-

dolatra lelkesíti e honnak minden fiát. E hódolatban a magyar nemzet saját fensége előtt hajol meg, de egyúttal a királyi felség és annak fölkeint viselője előtt, a kinek bölcsessége és alkotmányos érzülete nélkül ezredéves ünnepünk nem lenne fényes, nem lenne ragyogó.

Közvetlenül, meleggé, őszintévé a hódolatnak ezen részét azon szeretet teszi, melylyel e nemzet koronás királya iránt viselkedik. Szent István koronájában a legszébb s a legdrágább gyöngy éppen a szeretet, mely sohasem volt oly benső, sohasem jelentkezett meg oly közvetlenül, mint éppen most, midőn a legalkotmányosabb fejedelem homlokát díszíti a mi szent koronánk.

Zarándokoljunk el őszinte hódolattal szent jelvényünkhöz, menjünk oda tömegesen, vigyük el oda gyermekeinket, vessük be fogókony elméjökbe a hódoló pillanat felemelő emlékét, hogy késő, öregkorukban se felejtkezzenek meg arról. Ott, a Mátyás templom boltozatos ívei alatt tündöklő korona előtt tegyük tanúvá őket a király és a nemzet egyöntetőségének, hogy a koronás király és a nemzet iránt való szeretet soha ki ne aludjék szívükből. Nyujtunk módot annak közvetlen szemléletére, hogy ez a sokat hányatott nemzet ma erős és boldog, mert az őt ért számtalan csapás és balszerencse között mindenkor hű maradt állami életének szent jelvényéhez — a magyar koronához.

Venite, adoremus!

Alaptalan vádak a kiállítás ellen.

Az ezredéves országos kiállításról mestersegesen terjesztik bizonyos oldalról a rossz

fordult: „attól tartok, hogy a gazemberek végett elfogunk késni, túl a Dunán látszik a kunyhó, mintán már setétes van, meglehet, hogy a tutajosok ott meghúzódnak aluszni, azért átkialtsomat nem is balhadtak, — midőn a lovag így nyugtalankodott, hozzá lépett egy fiatal lovas

„Uram, tudod, hogy egy akaraton vagyunk, enged meg, hogy átusszam a Dunát, Duna mellett nevedtem, nem egyszer usztam át, hiszem, hogy megsegít az Isten, s a lovag feleletét be sem várva, a fiatal ember lovat ruhával együtt pajtására bista, ő pedig a part szélén mintegy 200 lépéssnyire felfelé futott, vízbe dobá magát, ügyes uszást a lovagok nézték s ha néha a habok között el-el bukott, félelem szálta meg a nézőket, de mint jó uszó a felszínre újra felbukkant, egy jó negyed óra múlva már a túloldalon volt, éppen a tutajosok konyhájánál szállt ki ebből is látszik, hogy ismerte a víz sodró erejét, helyesen számított, tudta, mily pontból kell kiindulnia, hogy a tutaj kikötő helyénél érje el a partot. A kunyhóban részeg állapotban heverték a tutajosok, őket — nem igen szeliden — felkeltő, kik morogva felkapaszkodtak s neki álltak az evezésnek, és mire átmentek a pozsonyi oldalra 10 óra volt.

Derek fia vagy Ulrik, szíveségedet sohasem fogom elfeledni mindig hálás leszek érte.

„Egy eszlért küzdünk uram, én az elvesztettért, kegyelmed pedig az előért mindkettőnknek a megbosszulása ad erőt és bátorítást.

Sietve szálltak be a tutajba, Ulrik az átevezés alatt nyílt felöltözött s midőn a tulpartra

hireket, hogy elriasszák vele a közönséget.

Kivált néhány (bécsi) lap, melyek a kiállítás hirdetéseihez vetett bizodalomban csalatkoztak, de olyanok is, melyek tendenciával hirdetik, hogy minden ami magyar az rossz, mindenféle tücsköt-bogarat összeirtak a kiállítási drágaságról.

Eleinte mosolyogva néztük a merész rágalmat, de azután szomorúan tapasztaltuk, hogy mások is felülnek e tendenciós hírléseknél, sőt magyar újságíró is akadt, aki vállalkozott arra a herosztra tesszi munkára, hogy mert a fél adag pajslit nem kapta oly olcsón a kiállítás területén, mintrendes városi lebujában, gyilkos cikkekkel ront neki a kiállításnak és minden ezzel összefüggő sikernek.

Ez szomorú de így van.

A rövidlátók és tapasztalatlanokkal hiába áll porba az ember. A kik még sohasem láttak kiállítást, azok panaszkodnak legjobban a drágaság ellen. Pedig sem a 85-iki, sem semmiféle külföldi, vagy csak vidéki kiállítás sem volt, melyeken az árak aránylag mérsékeltebbek lettek volna, mint a mostani kiállításon.

Igaz, van egy drágább étlappal bíró francia vendéglő is, de ezt célszerűen létesítette az igazgatóság, mert számolnia kellett azzal a közönséggel, mely a városban is a legdrágább vendéglőket látogatja s melyet nem lehet a közönséges korcsmákba kényszeríteni. E miatt legkevésbé van jussa azoknak panaszkodni, akik olcsónakarnak étkezni, mert ezek számára van elég hely és választék a kiállítás területén. Igazán érdekes dolog, hogy ebben a tekintetben a szegény emberek kelnek védelmére a gazdagoknak,

értek, ő is felöltözött pattant fel lovára s valamennyien sebesen vágattak Engesau felé.

Szép este volt, a hold fényét el-el fedte a feltolaskodó felhő, de azért mégis voltak megvilágított pillanatok, mely alkalommal a messze távolba lehetett látni.

„Óh! Csak el ne késnének” szölt az öregebb lovag, kit már nevére szólíthatunk, Mogorossy István volt.

Sohasem búslj sógor, azt hiszem, éppen kapóra fogunk jönni, egy nőt nem nappal, de késő éjjel szoktak elrabolni.

Egy kis hajlott dombra értek most, onnét már megláthatták a falut, István a többi háztól kiemelkedett saját házá is kiismeré.

„Azt hiszem uram, szólalt meg Ulrik, jó lenne egy kis kerüllet tenünk s a kis erdőt megkerülni mert azon vezet keresztül az út Köpcény és Engesau felé, ha elérjük a keresztbe vagy utat, Kegyelmed Engesau felé, én pedig Köpcény felé fogok menni, mert ha most rabolják a nagyszassont, akkor elég idejük lesz őket a házánál meglepni, ha azonban elkéstünk, bírom a jó Istenben, hogy Köpcényig el fogom érni és megsrabadítom kegyelmed felősségét.

„Igazad van Ulrik, helyesen gondolkozol, és egyet kerülve sebes vágattal megkerülték az erdőt, hol István sógorával s két csatlóssal az erdei uton Engesau felé vette útját. Az erdőn átmentek, mint tudjuk, az erdőből nem messzi felelt a falu, — Mogorossy háza a falu legszélese háza volt.

(Folytatása következik.)

TÁRCZA.

EGY KÉNYOR A XVII-İK SZÁZADBAN.

Történeti elbeszélés.

— Irta: VITÁLIS MÓR. —

(Kutató: „Századok“).

(Folytatás.)

Mogyorossynét mint mondánk a kocsiba tették, ki ott azonnal félig ájulatra, félig álomba merült oly öntudatlan állapotba esett, hogy a melléje helyezkedett Claudius minden utógondolat nélkül a kendőt szájából kivehette, az asszony nem sikoltott, nem jajgatott. A kedves teherrel már elég gyorsan Köpcény felé indultak.

V.

1659. szeptember 14-én este 8 és 9 óra között Pozsonyban a dunaparton hat csatlóstól követte 2 lovag jelent meg. Abban az időben Pozsonyban még nem volt állandó híd, a túloldalra való közlekedés ladik, vagy tutajok által tartatott fenn, — az is megessett, ha a tutaj és ladik a túloldalon volt, az átmenőknek sokszor órákig kellett várniuk. A Dunán keresztül kellett kiabálni, hogy a tutajosok jöjjenek át. Így történt most is, az egyik lovag igen nyughatalan volt, a tutajosok, kik a túloldalon voltak, a jövevények bármennyire is lármáztak a parton nem jelentkeztek. A lovag mindkét markát szájához illesztve erős hangon kiáltá a „bolla“-t de mind hiába, környezetéhez

(Zárjel között érdemes felemlíteni, hogy a bécsi színházi kiállításon volt a Noél- és Patard-féle francia vendéglő, melynek árai négyszer akkora voltak, mint a mi franczia vendéglőnké. Es igen sok szegény ember, aki Budapestről Bácsba utazott, hazajövet dicsekedve említette, hogy ő is evett a Noél- és Patard konyhájában! Sőt a legtöbben szegénynek tartották volna, ha ezzel a nagy cselekedettel nem dicsekedhettek volna.)

De nyilatkozatokkal a dolgot tisztázni nem lehet. Lássuk a tényeket.

Először is azzal vádolják a kiállítás igazgatóságát, hogy lehetetlenné tette, vagy legalább megnehezítette a kiállítási vendéglők helyzetét a magas fogyasztási adók és az u. n. székber által.

Erre nézve a következőket közölhetjük;

A kiállítási igazgatóság a vendéglősökkel, akik semmiféle bért nem fizetnek, de vendéglőjüket maguk, illetőleg az általuk képviselt sörgyárak tartoznak felépíteni, a jog engedélyezése előtt érkezőt tartott, melyen melyen megállapította a szerződési feltételeket, melyek a székberből és az italok után a fogyasztási adóból állanak. Ez értekezleten részt vettek a vendéglősök ipartársulatának bizalmi férfai is, vagyis olyanok, akiknek a kiállítás területén nincs üzletük. Ezek feltétlenül hozzájárulásával állapította meg az igazgatóság a székberből és az italok fogyasztási adóját s így ezeket az összes pályázó vendéglősök ellogadták s ez alapon kötötte meg a szerződés. Az igazgatóság azért mellőzte a vendéglők bérbeadásánál a nyilvános árlejtést, mert kiváló súlyt selyezett arra, hogy megbízható ismert s önként vállalkozó emberekkel legyen dolga, akik jó eleve minden önként elvállalando kötelezettségük felől tájékozva legyenek s netáni kifogások vagy nehézmények esetén idejekorán visszaléphessenek. De, hogy nem volt a fogyasztási illeték ellen sem értelmes kifogás, az kitűnik a következő, akkor előterjesztett számításból is.

Példaul: egy hektoliter sor előállítás 12 frt; egyenes adók 9 frt 60 krt, szállítási s egyéb költségek 40 krt, kiállítási fogyasztási illeték 4 frtot tesz, egy hektoliter sör tehát a vendéglőnek 29 frtba kerül. Ellenben egy hektoliter sör ad minimális számítás szerint 320 pohár sört, melynek jövedelme 13 krjával 41 frt 60 krt tesz. Ha pedig figyelembe vesszük, hogy már a mostani kiállítási idény alatt is volt nap, melyen egy vendéglős 40—50 hordó sört kimerhetett a kiállítási fogyasztási illeték távolról sem tekinthető terhesnek.

Igy vagyunk a többi illetékekkel is. Minden vendéglős minden szék után fizet naponként gy krajczárt. A legnagyobb vendéglőterület 1000, a legkisebb 200 székkel van felvéve; ez az adó tehát kiállítás egész tartama alatt kitesz: a kis vendéglőknél 360 frtot, a legnagyobbknál 1800 frtot (teljes hat hónapra). A legutóbbi prágai orsz. kiállításon a vendéglősök ötször ekkora pauszális bérösszegeket fizettek.

Az italok után kivetett fogyasztási illetékek a következők: Asztali bor hektoliterenkint 5 frt; palackbor után literenkint 10 kr; decziliterenkint tehát a fogyasztási illeték az asztali bornál fél, a jobb bornál egy krajczárt tesz ki. A nagy üveg pezsgő után az adó 20 kr., tehát pohárként 4 kr, likőr, cognac stb. után az adó literenkint 50 kr., tehát pohárként 1 és fél kr. A szódavíz után üvegenként 2 krajczár, ásványvíz után fél literenkint 3 kr.

A külföldi borok és italok természetesen sokkal jobban meg vannak adózva (bor 60 kr., pezsgő 1 frt stb.) Végre a sör mint már említve volt, hektoliterenkint 4 frtot fizet (a nürnbergi kiállításon 12 márka volt ez az adó hektoliterenként).

Mindezek az adók különben sokkal mérsékeltberek, mint az újabbkori nagyobb kiállítások alkalmával kivetett fogyasztási s legfőképp a mostani képezhetik és nem is képezik elégedetlenség tárgyát és ezért az igazgatóság e szerződésileg megállapított kötelezettségeken tágitani nem akar és nem is fog. Az 1885-iki kiállításon is — nagyon csekély eltéréssel — a mostani fogyasztási adók voltak érvényben.

Ime ez a nagy drágaság, melylyel közönségünket elriogatják a kiállítástól.

Pedig aki érti a dolgot és a kiállításunkat látta, az a legtárgyilagosabb ítéllettel kénytelen elismerni, hogy ily nagyszabású, szép, minden tekintetben sikerült és tökéletes országos kiállítás még nem volt a kontinensen.

Ne is legyen intelligens ember az országban, aki ezt az ezredéves kiállítást ne nezné meg. Már is országos mozgalom indult meg, hogy a magyar társadalom minden rétegébe behatoljon az a tudat, hogy ez a kiállítás méltatása ezérvés történetünk dicsőséges eseményeinek és biztatás, buzdítás a reményteljes jövőre nézve.

Amit a magyar ember itt együtt láthat hazánk kulturális és gazdasági életének jellemzésére, az felelőleg hat mindenkre. A kiállítás hatása tehát ép úgy, mint az ezerév többi ünnepeinek hatása nem egy pillanatra vannak számítva, át kell éreznünk ezt a buzdítást és lelkesedést s nemzedékről nemzedékre erőt merítenünk a jövő munkásságra abból, amit átszemlélni és tapasztalni fogunk.

Gelléri Mór.

A N. V. Múzeum Társulat.

A Társulat Igazgató választmánya f. é. május hó 29-én tartott ülést, melynek vezetékes tárgyai a következők voltak:

1. A társulat anyagi ereje emelésének ügye, melyre nézve minthogy az illetékes helyről a jelentés be nem érkezett, következő ülésekre halasztott.

2-szor. A hátralekös alapítványok behajtására a társulati ügyész utasított.

3-szor. Bemutatott egy a Ghyczy-féle, valamint a Szontagh Pál-féle könyvjármények le-másolt könyvjárménye, mely mind a két gyűjteményről két példányban készült, úgy hogy egy példány az illető adományozóknak, a másik egy-egy példány pedig bekötve a könyvtár részére szolgáljon. Az illető példányok az illető helyekre el is küldettek.

4-szer. A legutóbbi nagy gyűlés jegyzőkönyve tudomásul vétetett.

5-szor. Bemutatattak az új megerősített alapszabályok, melyeknek kellő példányban kinyomtatása elhatározott.

6-szor. A múzeum főépülete bejáratának kiigazításával, valamint a bérháznak bérbe adásával teljes meghatalmazással Aninger László ur bízott meg.

7-szer. Felhivatván, hogy miután az Alapszabályok IV. fej. 13. és 14. §§-ai értelmében ez idét az Elnökségnek egyik tagja sem lakik helyben, hogy a társulati ügyek haladéknál intézethessenek, az alapszabályok sérelme nélkül a jövő nagy gyűlésig az igazgató választmányi elnökség intézkedési köre a jelenlegi titkárra ruháztaték.

Végül, miután az alapszabályok alapján ez év folytatában a Társulat szervezetének új berendezése válik szükségessé, a titkári és pénztárnoki hivatal a tagok törzskönyvének alapos megvizsgálására és annak idején jelentés tételre utasított.

Millenniumi egyházi beszéd.

Tartotta: Nagy István szabolcsi református lelkész
1896 május hó 25-én
a b. gyarmati polgári iskola rajztantermében.
Tétele: Hazánk 63-ik száz 7-ik éve.

„Az urnak kegyelmeivel emelkedem és dicsekszem az Urat mindazokért, melyeket szívének cselekedeti az az az ő legmagasabb szent és ő kegyelmeivel sokaság szentit.

Kedves keresztény testvéreim!

A nap melynek megünneplésére ma összegyűltünk nagy jelentőségű: Ez az Isten lelkének az apostolokra lelt kiöntetésének emlékünnepe, de emlékünnepe egyszerűen a keresztény anyaszentegyház megalakulásának is.

Mig Isten tanítói pályáját folytatta, legmagasabb eszméi sem valának képesek halgatóiból a földi jók, világi hatalom és dicsőség kívánsait kiirtani, sőt a tanítványok magok, kik pedig a folytonos társaság által tudománya szellemébe inkább be voltak átvá, nem egyszer nyilvánítták azon méltóság utáni vágyukat, melylyel bírádnak a felállítandó földi királyságban ülvén Istennek jobb és bal keze felől.

S ha szintén egyes kifejezésekre találunk is melyekben az idéző tudomány iránti lelkesület és elszántság mutatkozik — de a vezérel pillanatokban Istenet megtagadást követ, a lelkesedés legmagasabb fokán állott Péter keresztjét alól pedig Jánoson kívül minden tanítványai elfutottak.

De eljött a pünköst és a megígért Isteni Lélek alá szállott a tanítványokra, — felbrazította bennük hivatásuk fontoságának „magasztos érzetét, lelkesedést cöntött beléjük az igazság s ércy szent ügye iránt; és e percz óta nem féltek semmi veszélytől, nem rettentek vissza semmi akadálytól; az elszántság s üfelfáradkozás nemes resignációjával mentek ki a szűke világra, hirdetni minden népeknek az evangéliumot.

Es ez Isteni Lélek üdvös munkásságának mi is ostromosai vagyunk, — ennek köszönhetjük azon boldogító hitet; melynél fogva a csillagokon felül egy menyey atyát tisztelünk, ki minden teremtettséivel jót tesszen ugyan, de ki mégis az embert melláta arra, hogy képeinek hordozója a szent fának vére által az idvességre megváltott legyen.

Ennek köszönhetjük az egész világot beölelő azon határtalan szeretetet, melyet akadály meg nem tör, halálanság el nem hűt, — sőt azon lankadatlan törekvést külti fel bennük, mely a kötelesség lelkiismeretes teljesítése által Isteni hasonlatosságra emel. Ennek köszönjük azon edes reményt, hogy földi vándorpályánk végétél nem enyészett, hanem dicső örökrelel várunk. Ezen Isteni Lélek vezérelte mellett növekedik erőssé a gyenge gyermek, az azenlét meg az ifjú törekvései, a férfi munkált; ez deríti föl az élet fáradsalmi közben elhomályosult élet esztéjét a tántorgó öregnek. A vezérel pillanatokban bátorságot, a szerencsétlenségben vigaszt, búszt voltunk keserű érzetűs meggyűlöletét általa nyerünk; szíval Istennek szent lelke az, mely minket megáld, megazentel és megtart; élünk minden változás, sorsánk minden fordulatát kát.

A tanítványokban is a szentlelkű megkötött midőn oly rettenthetlen bátorsággal prédikáltak a megfeszített, de feltámadott Krisztus.

Keresztények! Legyetek ti is tanítványok, szeresétek az Istent, a vallást, mely karjain hordoz, apól a földi életben s annak végén ringatra átvissz lelküket az örök boldogságra. Mint élő szentséget szeressétek hazatokat is, mert nem lehet vallásos lélek, nem szeretheti az a jó Istent ki hazáját hol egykor bölcsője ringott nem szereti.

Lehetetlen e pontnál meg nem állapodnom most, midőn az egész nemzet ünnepel, ünnepli fennállásának 1000 éves fordulóját.

Mia magyar nemzet! Egy nemzet, kinek örömlátása betölti Európát a népek haszáit, aki ünneplésre kényszeríti a természetet, felköltögeti a holtak árnyait, kitarja karjait a nemzetek felé, hogy mindenek ő vele üvendezzenek, mert ez az az idő amit a látnok kült jósolt: „Lesz meg ünnep a világon”!

Nagy időforduló, áldott önnep ez! Betelt, mit a szent királyok óhajtottak, miről prófétaik jövendöltek, most teljesedett be, amit azólt az az jóslatok által: élnek és uralkodnak a Krisztussal ezer esztendőig. Ezer esztendő! Mily tengere az időnek, mennyi alkalom az elmúlásnak! Szinte rengeni képzéljük a földet, elgondolva mint forgat fel a nagy századok érzékes minden.

Hol vannak kelet búzake császárai? Hol van a Nagy Kázmérók birtoka? Mivé lett vert hadaink coanthalmáinak győzelmet ölt törökök hatalma? Es anyyi romlások közt, és oly idők vésszárvatai után, mi élünk, ünnepehetünk.

Ezer esztendő! Ennyi idővel ennekelőtte nyerték e hazát, hivatattunk el nagy dolgok véghezvítésére atól, aki a népeknek szerepeket oszt. Ezer éven keresztül igyekeztünk jó s balszerencse közt a nekünk osztott szerepet betölteni, kerestük az utat, módot, a formát, hogy mikép járjunk el, hogy megfelelhessünk Isten céljainak; és lme ézer év után itt állunk, — Görög s mégis így nép pillanokon regezőző könnyel, szívből rebegek hálaérzetekkel vizsgálva a multat: kik vagyunk? mik lettünk? mitől lettünk-e ezen földhöz Európához? érdemek-e Isten kegyelmére? megtátnak-e felelni annak a miért Isten minket e helyre állított? ...

S a multakban merengő lelkünk a jövőhöz is fordul egy kérdéssel: mit várhatunk? mi van beírva a jövőhöz könyve Magyarországra felől? fény vagy homály, — élet, vagy halál?

Igyekszünk e kérdésekre feleletet nyerni.

Kelet földi egy kisd csoport közlget. Távol ismeretlenül, a népek szűlése helyéből egy igénytelen kis népet sodor előbbre és előbbre Isten keze. Ez a nép, melyet a homályból hoz elő az ur erők kézzel és felemelt karral: e nép egy szűltő nemzet: a magyar. Az ur lelke által az Ural tövében megragadták: „Kelj fel! egyél! erők felett való utad vagyon. Vitétek

lelektől a pusztába Lebédia. Etelekben Árpád fölöttük sávé tétetik. „Legy erős és bátoriat meg magad, mert te megy be a néppel a földre melyért megcsúdt az ur, hogy nekik adná.” A keletről szakadt harcos nép gunyad s tarinak képeben szentlelektől vezetve, szembenálva most vadonán, majd a Donnal, szembe széllel sávé éjfel, sávé pusztákba átnyargalva, átát törve: Árpáddal élén mint nemzet áll az ígértetett föld kapui előtt.

„Ezt a földet neked adom!”

De ennek a földnek gazdasá van. A dunántul a Frank az ur, a komor éjszakot a rettenetes Szavotopluk igazsa, a keletré a nagybirodalmu bolgar tett kezét s e két birodalom megérte között, mint őrizetlen felelt nyilván a magyar már 862-ben behatolt kikémléni a földet.

Láttuk, hogy a Dunánál nincs jobb folyó, sem jobb föld a világon környékén; és az a gyönyörű hely, a földdel mézszel folyó Kánnán; igen megterestett nekik. Árpád a Duna vizével megtöltve kúrtját a népe előtt magasra tartva: kérte az Isten kegyelmét hogy az ur adja nekik örökre.

Ismerik hát, tudják benne a járást, mikor a hadrontó vitézek felülnek, hogy hasát foglaljanak: s meliőt a 896-ik év végre ért, Magyarország meg van alapítva.

Mi a magyar honfoglalás mint világtörténelmi tény? Két bontakozó nagybirodalom szétmorzsolása s omladékaik felett egy új hatalom kiemelkedése. Annyi véres harcok szüntére Annyi gomolygó nép közt szétáradott föld, mely csupán Atilla alatt képezett egészet, egy nemzetnek vált birtokává ismét.

Isten úgy akarta.

Ez a történelem ténye és e tényben mifele felsőbb isteni cél rejlett? . . . Mert annyira immár vagyunk, hogy a népek életében is magasabb isteni tervek lássunk. Miért hozott ki, állított ide minket Isten erős kézzel, jegyekkel és csudákkal? . . . Ezzel nagy céljai voltak.

Keressük a honfoglalásban az isteni világkormányzás céljait.

E földnek, melyben hazát leltünk, önmagában rejlt veszedelmei voltak mindég. Ezen a földön hosszú életű birodalom nem volt soha. A Krisztust megelőző évezred képe nyugalmas, de a mozdulatlanlás csak látszólagos s onnan van, mivel sötét lepel borol rá. Csak Dárius, Nagy Sándor, e világghódítók kardja emelint meg a lepel szélét. A Krisztus utáni ézredről a történelmi tudomány már elhárította a leplet; tisztán lát; látjuk a bortalmas tolongások színhelyét. Sokféle nép; a géták, dákok, kelták és rómaiak, góthok és hunnok, szlávok és bolgárok, lólik, öldösik egymást és irtják e földön. Vértókat issza, sirjokat ássa ez a föld; a ki nem siet elhagyni, az itt hal meg. Ez a föld, mint búzka paripa nem tűrte hátán a népeket.

Atilla világbirodalma összeomlott, Baján avarjait nem tudták megvédeni e föld rakoncátlanlásá gá e len avargyűrdük, Decebál öszeltörte a germánokat, kidobta nyergéből. Még a nagy Róma, aki leigázta Galliát Albiont a felvilágot, aki oly nagy mester volt a földek leigázásában, még e sem tudta 140 esztendőnél tovább megtartani. Nagy Károly frankjait sem szenvedte ez a föld.

Hogy ami itt végbe ment az nem volt a béke a szeretet műve, Istennek nem lehetett kedvére és ekkor mondá: „támasszatok egy népet, egy népet kinek karja erős legyen, szíve helyt álljon a bajban, s kihozzom azt, odaállítom a veszedelmes földre, hogy tegye azt az én országommá, előltem kedvessé, hogy neveztessek az az én neveimről az Ur városának, Isten erősségének, Izraelnek!”

És a választott nép tűznek lángjaiban vette a parancsot: „Elküldtelek oda!” . . . „Kérlek Uram ne küldj engemet oda”. De az ur szolt: . . . „Ne félj és ne retteg, én veled leszek; én tettelek vas oszloppá és ércbástyává a föld népe ellen; akik viaskodnak te ellened, meg nem győznek téged, mer veled vagyok én, hogy megszábadítsalak!”

Es e földre, melynek veszedelme ezer — ki a sikra — ide állította a magyart.

De hát honnan van az, hogy e földnek veszedelmét nem hordozhatta el egy nemzet sem. Éhség tanyázott határaitban öldöklő volt a levegője, döglötes az ivóvíze? talán azok alatt állott? valami gonosz szellem uralkodott rajta?

Keressük a megoldást és abban megtaláljuk a feleletet arra is, mi módon kellett a magyarnak megmaradását biztosítani, hogy ne alakuljon az ő sorsa is annyi elődének végzete szerint.

Ez a föld kelet és nyugat összehullázmásának vonala volt mindig. Ellenkező áramlatok egybe-találkozásán veszélyes forgatagok támadnak s az emberiség megosztásában nincs nagyobb ellentét, mint a milyent kelet és nyugat szelleme teremtet. Ezen a földön a vészek tengerei áramai által képződő forgatagok vannak; ez a föld telve

van ilyenekkel. Ösödök óta a népek országotja, — népvándorlások ártere. A ki ezen a földön — kelet kapujában — lakni akart, abban félig a kelet, félig a nyugat lelkének kellett laknia. A hunoknak és szó volt a végzete: „ez a föld nem kelet!” A germánoknak ez volt halálítélete: „ez a föld nem nyugat!” A mint az ember sok tettét a föld szahja meg melyen lakik, úgy szabta meg a föld a magyarnak is a formát, melyben rajta élhet. Összekötöni nyugatot a kelettel, e két lelket egybeolvasztani, ez volt a varázskulcs, a melylyel e föld birtoklásának zárja nyitható.

Nyugat és kelet! E két ellentétes világot egybeolvasztani van-e mód? van-e hatalom? lehetséges-e ez? megmaradni kelet népének, magyarnak és egyuttal befogadni nyugat szellemét és a legszebb harmóniát létesíteni! Hogy ez mennyire sikerül néki, ahhoz volt a nemzet boldogulása kötvé. S valahányszor a megoldási mód, a varázskulcsot elveszti, állása mindannyiszor meging. Sámsonnak is hajbaja volt ereje titka, mikor elveszti fűrtjeit robotmunkára vetik a malomba. Így volt a nemzet; a hányzor kizavarják helyzetét igaz megismeréséből vagy maga ismeri félre ereje e titkát, élte mindannyiszor robot, homály. Titkos emésztő férgek ölik gyökerét.

Ami nem e jel alatt ment végbe, annak a nemzetre nézve soha haszna nem volt. Hiába e miatt mennyi szív ontá vért s keservben mennyi bú kebel szakadt meg a bonét! Mennyi erő, szent akarat sorvadt hiába ez átoksúly alatt!

Nézzük a történelem tanuságát:

A vezérek rettentő hatalmi barbár államot állapítottak. Az ország egy darab Ásia volt. István elméje termi meg a mentő eszmét, akkor midőn nyugati köntösbe öltözteti a puszták gyermekét, keresztváz alá kényszeríti a pogány magyart. E munkát folytatja Szent László a lovagok virága; Kálmán a bölcs törvényhozó. Nagy Lajos és Mátyás kora nem egyebb, mint a nyugat testvéri ölekezése e föld és e nép szellemével. Ők értették meg igazán a nagyság titkát; kezökben volt a kulcs, tündérvilágba vihették a magyart. Magyarország legyen magyar és művelt! A nép szabadságszerető, mint a puszták fia, de jogtisztelő, mint egy római; lelke csupa költészet, mint egy tündermese, de feje legyen józan mint a szám, karja erős, de szíve nemes.

Oh cicső kor! Mily ígéret száll meg, midőn tekintetem fényed, nagyságod, tündöklő szépséged szemléletében elmerül.

Mátyás szellemének örököse Bethlen. Akkor Magyarország addig terjedt a meddig Bethlen kardja ért, s mikor az utolsó nagy Rákóczi kezéből is kihullott a kard, idegen szellem ölm-szárnya nehezült e földre, s mi lenne: mint a holtak.

Hajh! Szemem hol révedez? egy század robog tova s nincs csillag; „lement a nap s csillagok nem jöttek”. Nézzétek a vak Sámson, ott őrl a fogolyak házában; ügyes hajnyírók, simogató puha kezek elmetszik fűrtjeit, letépi a nemzeti ekét.

De mily fény özönlik hazánkon? Sugár villan meg a sötét éjben a 48-as idők fénye ez! A nemzet ismét megtalálja az elvesztett talizmánt. Ez az idők nagysága nemcsak a függetlenségi harcban áll, hanem ép oly mértékben a nyugati eszmék megtestesítésében is.

Ez ország fiai megértették, hogy két világ meggyéjén mit kell tenniük s míg megérteni ezt képesek lesznek, addig fejük felett nem megy le a nap. Fentartás nélkül esatlakozni a nyugathoz nemzeti létünk halála; kiítani az idegen befolyást a haladás utainak berágása volna. Kelet a megállás a visszasüllyedés, Törökország halott holdja elfogyatkozott. De mi átértve helyzetünk nagy titkát, önnepet állunk, új eszredbe kezdünk. Isten így szol nekünk: „a te napod nem megyen alá és a te holdad nem fogyatkozik el”. Nem mert Isten e föld birtoklásának kulcsát kezünkbe adta, elválasztva és képezve az által minket világfontosságú nagy szerep megoldására, a melytől a népek ödre, az emberiség haladása függött.

Lássuk hát az Istenből oly nagy czélokra kiválasztott és képestelt nemzet, mikben tölti be a reáruházott tisztet: tekintünk az eredményeket. Láttuk, hogy e föld nem volt Isten előtt kedves nem fogantathat meg benne az ő szent lelke művei; nem volt békesség e földön; nem látszott meg az Isten képe rajta. olyan volt, mint a futó homok a mi nemes gyümölcsöt nem terem.

Amit egy nemzet sem tudott megoldani meg-

kötni e földön az életet: az országtól országot — ez árterületből művelt földet alkotni. — a magyar oldja meg. Vasoszlóppá és vődbástyává lett a népek torlóddó hullázmásában; parancsolt a vizeknek: eddig szabad:

E nagy feladat megoldása által vált lehetővé az Istennek tetsző munka: a műveltség fejlesztése e földön. Addig vadak tanyája rókák barlangja volt e hely, midőn pedig a magyar uralmát meg-alapítja, megfogalmazza benne a műveltség csirái. Köszabadság és jog, — hit és lovasgerény honszerelm és a munka. Szent jelszavát less: **Isten, Király, Haza.** És ezzel kapcsolatban teljesíti három nagy tisztét az egész keresztény műveltség védelméért.

Mint sötét vészteljes felbő, — borította el, ismeretlen népek sokasága a művelt világhatárt észak és kelet felől. Innen törtek elő a pusztító elsőpró viharok Góg és Magóg népe. Besenyők Kun és mongol, török és tatár. . . Ez oldalról Európát nem védte a tenger nem volt védőfal. Védőfallá lett a magyar; Karjai oltalmazták a műveltséget, a keresztényiség szent tanait. Századokon keresztül véres homlokával a műveltség kapui előtt állt maga a magyar.

Önnepi közönség! megálljunk itt egy percre, vesszünk számat dolgaink felett:

Felmutattam a honalapítást, mint a gondviselés művét a czélokot miket Isten általunk megvalósítani szándékozott; feladatokat megoldási módját; az eredményeket. De nem tűnik fel nektek, hogy valami még nincs tisztába hozva? ez keresztény hívem a megoldáshoz a mindenekhez szükséges erő.

Nagy tetteket látunk mindenfelé sokat. A rop-pant hatást a fényes szerepet, nagy küldetésünk betöltését, magát az eszredesé multat s keressük az erőt, mi e nagy hivatáshoz e nagy tényekhez az eszredes uralomhoz kellett.

Talán a magyar különb volt, mint Isten többi népe? erősebb volt a karja élesebb volt a fegyvere? vagy számának túlsuljával küzdte le a nehézségeket?

Nem szükség gondolkoznia eszünk. Lelki, testi képességeink hasonlóak más nemzetekéhez; számunk aránytalanul kisebb. Maroknyi nép voltunk. Elhagyott, testértelen, nép a legelhagyottabb minden népek között a föld kerékén. Erőtlen ellenszegülő, pártoskodó, önmagunkat is marczagoldó nép. Vértünk ezer sebből, betegségekből esünk sokszor, haldokoltunk. Mi tartotta hát meg bennünk az életet? Keresem, keresem merengő szemmel.

Oh önnepi közönség! a nemzet élete csudákkal tele. Elkell fogadnunk ezeréves történetünk csodás színezetét, egy láthatlan lélek felsőbb kéz munkáját lássuk meg életünkön. Mikor elmentünk Isten keze nyúlt utánunk, ha vérzett homlokunk ő törölte le, mikor gyilkoltak fojtogattak, ő szolt „bűntesed meg ne öld!” — mikor ott sekűdtünk holta ravatalon, kiterítve. De még temetetlen Isten lehelt lelket belénk. Nem önmagunktól, hanem nagy csudás jelek által tartattunk meg. — Istennek a mi erőtlenségünkben megdicsőített erejével.

Mikor ő erős kézzel kiemelt az ismeretlenség-ből, felhozott e szent bérzéstökre mi balui fogtuk fel azt s hadrész után nyertő paripákon száguldottuk végig Európát. . . Már fentek a népek a fegyverüket hogy végezzék velünk akkor ő apostol királyi bocsájtót közénk a ki becsületes jobbot nyújtott elenségeinknek s mi megmaradhatánk.

Mikor szétszakadtunk, pártoskodtunk, öntestünkbe vágtuk körmeinket s a világ leste, hogy a kétéfű oroszlán hogy emészt meg önmagát mikor nekünk is fajt, mi a költőnek fajt, hogy „egy nemzetnek két országa van s e két országos nemzet a magyar” — akkor ő szolt Egy néppé teszsem őket azon a földön és egy király leszen mindnyájoknak, nem lesznek többé két néppé és nem osszanak többé két országra ezután.

Romlásnak indultunk, kiköltözött belőlünk a lélek. Az ország egy nagy koporsó volt. Eszékel szelleme barangolt e koporsó fölött, de a nemzet feltámadott. Felhangzott a nagy szózat „Magyarország nem volt, hanem lessz”. S arra, mint földrendítő őji vezén, zengett a másik ajkon, Magyarország független és szabad! Az ur tanította kezeinket a hadakozásra, ujainkat a viadatra, megoldotta fegyvereinket s zászlóinkat győzelemről-győzelemre vitte.

Isten kegyelmi műve ez, Isten szeretete Száchényi

lelke által szólott, próféciát mondott és e földön nemzetet teremtett. Kossuth lángszellem e által harcok viharában államot alkotott, Deák bölcsessége által a nemzetnek és államnak béke művében királyt koronázott.

E nagyjaink az ezredév legnagyobbjai dicsőségben osztozkodnak, munkáiban cztályrészesek, mert Isten volt velük.

Ime ezer esztendőn át velünk így cselekedett az Ur, történetünkben mindenütt megtalálai vezérnyomdokát. Midőn minket annyi ellenséges század ostromolt vak dührel ő védelmezze.

Isten szeret, Isten oltalmaz minket! „házánkat átölelve tartja atyai keze” felre kislelkűség! félre innen!

... akik mostan is még
Kétkedni tudtak a jövő felett
Kik nem hisztek, hogy egy erős istenség
Őri gondosan a magyar nemzetet.

Az iseni gondviselés keze, az isteni lélek ereje mindenkor látható, észrevehető. Az iseni gondviselésnek köszönhetjük a keresztyén anyaszentegyház megalakulását, de nemzeti életük meggyökeresését is.

Hasson hát mindnyájunkat át oly nemes erzelem, mely erősítsen, az anyaszentegyház és haza iránti ragaszkodásban.

Legyünk hűvek mind haláláig egyházunkhoz, hazánkhoz és megadaték nekünk az élet koronája.

Amen.

Levél a Pokolból.

Feladó: *Myosotis.*

Az első vasárnap 8000 ember tolongott a körképnél. Egymást érték az elegáns fogatok, melyek százával állottak a körkép monumentális palotája előtt. Főképe este lepte el a városi ligeti fasor környékét az emberáradat, mikor a Pokol hatalmas facadja villamos fényben ragyogott. A nagy ivólapáktól s az izzó gömböktől vörös volt az egész horizont s a kiállítás látogatóival együtt gyönyörködött a szép látványban.

Tizenkét órára járt már az idő is, még egyre hömpölygött a nép a Pokolba. És ezen az első vasárnapon dőlt el a körkép szersza.

A nép szava, Isten szava! — Mindenki a ki megtette körútját a Pokolban, az igaz lelkesedés hangján nyilatkozott arról és el nem feleli a látottakat egyhamar. Így esett, hogy most Budapesten mindenfelé a Pokolról és annak kolozsális csodáiról beszélgetnek.

Csodálatos mennyire gattiózzák az asszonyok. A látogatók nagy százalékát hölgyek teszik, akik sehogyan sem tudnak betelni a rémesen szép panorámával. Nincs az az operai vagy nemzeti színházi premiére, mely szebb, kedvesebb és elegánsabb hölgyközorúval dicsekedhetnének. A sziklák közötti mystikus világításu utakon a nehéz selyem ruhák suhogása párosul a hegyekről szakadó vérfolyamok erős zuhogásával és ha az ember például Caronnak az Acheronon átkelő csónakját bámulva véletlenül szomszédnőjére tekint, egyben vigaszt nyer azért az eshetőségért, hogy valaha az ürdögök országába kerül.

A hölgyeknek nagy érdeklődése a Pokol iránt egyébként már fővárosszerte ömmeres. Innen van, hogy a tavaszi kocsi-korzó, mely másszor csak a Stefánia utnák volt specialitása, most egész a városi ligeti fasor és Aréna-ut sarkáig terjed; mindonki látni akarja a rózsás ar-

czokat, a mint elegáns tolettjük uszályát megemelve, szinte lízas sietséggel igyekeznek a Pokol felé.

És a hölgyek e lelkesedésének köszönhető, hogy a Pokol nézőtere némelyest veszít komoly hangulatából. Mint madár-csicsergés hangzik fel mindenfelől egy-egy aranyos kacaj, és visszhangzik mindenfelől. És én ott a szép hölgyek között, a bódító illattal teli levegőben járva, néha elgondolkodom, a tulvilág felett.

En édes Istenem, ha a sok szép asszony közül csak egynehány kerül a Pokolba, egész nyugodtan bocsájtom majd lelkemet egykor utjára.

És velem együtt gondolkodik mindenki, aki körüljárja ezt a fantasztikus körképet.

Molnár Arpádnak, Trill Károlynak és festőtársainak és Márkus Géza műépítésznek köszönheti a főváros ezt a szenzációját. Mindannyian merész századvégi emberek, a kik nehéz feladatukon éveken át dolgoztak, anélkül, hogy az eléjük gördülő akadályok csak egy percze is lankasztották volna erős akaratukat.

Az övék az érdem a Pokol megvalósításáért, s a közönségé, a miért működésükkel ily minden várakozáson felül méltányolja.

Hírek és különfélek.

Daniel László vármegyénk főispánja e hó 1-én távozott el körünkől.

Szontagh Pál val. b. t. tanácsos, a kit nagy örömről a legutóbb megtartott közgyűlésen frs egészségesben látni megjelenni, mint őszinte részvéttel értesülünk kissé gyengélkedik. Hisszük azonban és reménylünk, hogy a baj csakhamar elmúlik s ő kegyelmességét ismét a legjobb egészségben örvöszölheti számos tisztelője.

Kitüntetés. A király dr. Jeszenszky Sándor városunk szülöttjét és ministeri osztálytanácsost ministeri tanácsosi cím és jelleggel ruházta fel.

Hymen. Dr. Baintner Ferenc (Baintner Ottó vármegyei pénztárnok fia) s a magyar-órári gazdasági akadémia derék tanár segédje, május 25-én jegyezte el a Bécs melletti Bädenben Kronraff Leopoldin kisasszonyt, Kronraff Ferencz vasuti főfelügyelő leányát.

Párbaj. A múlt héten megtartott közgyűlésből kifolyóan Laszkári Gyula és Simonyi Dénes biz. tagok közt pistoly párbaj volt. Laszkári Gyula biz. tagnak Pongácz György és dr. Pulszky Ágoston, — Simonyi Dénesnek dr. Jeszenszky Sándor és dr. Von der Becke urak segédkeztek. Sérülés nem történt. Ez ügyre a jövő számban visszatérünk.

Ürnapki körmenet. Hagyományos áhítat és kegyelettel ölte meg a r. kath. anya-szentegyházi az urnapját. A misén és az azt követő körmeneten részt vett Török Zoltán alispán, a honvéd tisztikar élén Csath Lajos őrnaggyal dr. Jankovich kir. tanfelügyelő stb. A négy evangéliumi társak Fazekas Deszö, Hummer Mihály, Ebenfűrer Lajos és Cservenyák György házai előtt igen izletesen voltak felállítva. Az egyházi ünnepeken a tanuló ifjúság is részt vett tanítóik vezetésével. Igen kedvesek voltak a zárda kis növendékei, kik az oltári szentséget viró eszperes plebános elébe virágot szórtak.

Millennárius banderium. A vármegye részéről megjelenő banderiumban vármegyénk fiai közül a következők vesznek részt: Battik Lajos, Beke Béla, Gellén Deszö, Gellén Kálmán, gróf Forgách Antal, Krasznay Ferencz, Posz.óczyi Iván, és Szakall Ferencz. A dísz öltözet, fekete nadrág és mellény, — piros dolmány, fekete mente és halálfejes kalpag; — s ehhez járul szebbnél szebb löfelszerelés, mely maga is nagy értéket képvisel.

Papi conferentia. Alsó Nógrád ev. papsága e hó 3-án értekezletre gyűlt össze székvárosunkban. Az értekezleten, melyen Baltik Frigyes püspök mint lelkész szintén részt vett, Vladár Miksa alesperes elnökölt. Maga az értekezlet több fontos határozatot hozott.

Jótekonyság Berczel Lipót polgártársunk, ki már annyiszor szánította fel a szegények könnyeit a város h. birája kezében 100 frtot adott át oly kérelemmel, hogy az június hó 11-én édes atyja Berczeller Mór halálának évfordulója napján a szegényeknek közt-vallás költsége nélkül osztassék szét Követendő példa! Az előjáráság ez-után mond köszönetet a szegények jövőjének.

Közgyűlés. A b.-gyarmati könyvnyomda részvénytársaság Nagy Iván elnöke alatt a polgári iskola tanácstermében e hó 3-án d.-u. 3 órákor közgyűlést tartott. A részvénytársaság alapszabályai immár elkészülvén, határozatba ment, hogy azok a kir. törvényszéknek bemutatának s a társaság cége bejegyeztessék. Ennek megtörténtével a kereskedelmi törvény követelményeinek is megfelelően módjában álland a társaságnak, hogy az igazgatóság s felügyelőbizottság jelentése s egyéb tárgyak fölött érdemlegesen határozhasson.

Választók névjegyzékének kiigazítása. Az 1897. évre érvényes országyűlési képviselő választók névjegyzékének kiigazítása Balassa-Gyarmaton f. május hó 27-én vette kezdetét és befejeztetett 30-án. A küldöttség mely Pongrácz György elnöke alatt Rende Gyula és Szilágyi Mór tagokból állott a városi jegyző közreműködése mellett működött. A szokialan nagy számban jelentkező választók kivétel nélkül dícsérték az elnök előkészítését. Összehasonlítva az 1896. évi választók névjegyzékét az 1897. évre egybeállított névjegyzékkel kiténik, hogy míg az 1896. évre érvényes névjegyzék alapján régi jogon 11, földbirtoka után 81, házbirtoka után 56. jövedelem alapján 368 értelmiségre folytán 63 összesen 579-en gyakorolhatták választói jogukat addig az 1897. évi névjegyzékbe régi jogon 12, földbirtoka után 79, házbirtoka után 53, jövedelem alapján 391 és értelmiségre folytán 65, vagyis összesen 600-an vétettek fel a választók névjegyzékébe; vagyis 21-el többen mint a múlt évben.

A Madách emlékgűy biizottság. június 2-án Török Zoltán alispán elnöke alatt ülést tartott, melyen részt vettek Pajor István, Horváth Danó, Sztranyarszky Géza, és Balás Barna urak. Pajor István kir. tanácsos bírálatá alapján a b.-gyarmati polgári iskola tanulóiól beérkezett művek közül az első 40 koronás díjat Szabó Győzőnek, a második 25 koronás díjat Pethő Károlynak a harmadik 14 koronás díjat Kosztolányi Gábornak ítélték oda. A polgári iskolatan-testületéhez a bizottság megkeresést intéz hogy, az ifjúságot több pályamű beadására serkentsen mert most is csupán 3 érkezett be. Megkeresést intéz, továbbá a losonci főgymnasium és a losonci állami tanítóképző tan-testületéhez, hogy miután ezen intézetektől immár 5 éve nem érkeztek be ifjúsági pályaművek, — intézkedjenek aziránt, hogy jövőre a pályakérvényeket ott is tűznék ki s a dolgozatokat minden év május hó elsejéig terjesszék fel.

Majális. Az ipolyvási izr. elemi iskola növendékei részére a tanítók f. hó 31-én a szurdoki erdőben majálist rendeznek.

Nógrád vármegye alispáni hivatala 1854—1896. az. alatt pályázatot hirdet Nógrád vármegye által B.-Gyarmaton mintegy százharminczháromezer östös forint költséggel építendő pavillon rendszerű közkórház összes építő munkáinak elkészítésére. A pályázatban részt vehet minden magyar honpolgár ki építőmesteri képesséssel bír — az 60 koros bélényel elásoott lepecsételt s „Ajánlat a Mária Valéria vármegyei közkórház összes építő munkáira” vagy „Ajánlat a Mária Valéria közkórház vízvezeték és csatornázási munkálataira” czimzettel megjelölt ajánlatok folyó évi július hó 8-ik napjának déli 11 óráig a vármegyei alispáni hivatalnál nyújtandók be. A beérkezett ajánlatok a vármegyei házi kistermékben ugyanezen d.-u. 3 órákor fognak felbontatni. A pályázat pontoztatni megtekinthető egy a b.-gyarmati m. kir. államépítészeti hivatal mint vármegyei alispáni hivatalnál.

Az ifjúsági tornaverseny. Június 2-án kezdődött az ezredév bekövetkezte alkalmából rendezett ifjúsági országos tornaverseny. A verseny főnyét a legelső magyar ember, a király meglelése emelte érvényre. A fiatalokat büszke önértet töltötte el annak tudatában, hogy ügyességüket, edzett voltukat a szereltet király előtt fogják bemutatni. A daliás fiatal gárda bemutatkozása a legnagyobb sikerrel járt s a 4800 magyar fiu felvoulása, gyakorlata felejthetlen képet nyújtott. A király a festői kép láttára nagy dícsérettel és elismeréssel nyilatkozott s meleg szavakban fejette ki legnagyobb elismerését a rendezőknek. A szabad gyakorlat, a szertornázás, a szabadon választott szabad gyakorlatok s a katonai rendgyakorlatok a legnagyobb pontossággal folytak le. Örömről szolgál, hogy a győztesek között a

mi főink neveit is ott találjuk. A losonczy tanítóképzőből Galáth Gusztáv, a b.-gyarmati polgári iskolából Sárkány Sándor, a losonczy főgymnásiumból Oppenheimer Zsigmond részesültek kitüntetésben.

A helybeli állami elemi fiú és leányiskoláé az 1895/96 évi vizsgálatok következő sorrendben lesznek megtartva: f. évi június 15-én d.-e. 8 órakor a külön felekezetek hittani vizsgálatai jun. 16-án d.-e. 8 órakor az III/IV leányosztály 10 órakor a III/IV leányosztályok vizsgái; d.-u. 4 órakor ezeknek ének- és tornavizsgái jun. 17-én d.-e. 8 órakor az I/II fiúoszt. 10 órakor a III/IV fiúoszt vizsgái d.-u. 4 órakor ének- és tornavizsgái jun. 18-án és 19-én magántanulók vizsgálatai.

Jun 21-én d.-e. 9 órakor évszázad ünnepély. Az állami isk. gondnokság május 30-án hozott végzéséből.

Állattenyésztőink az országos kiállításon meglehetősen mennyiségű és szép állat-állományt mutattak be. A milleniumi nagy érmet Ruzinkó Antal nyerte el. Kiállítás érmeikkel br. Buttler Ervin és Vancsó Béla lettek kitüntetve.

Szinelődások Pöstyén fürdőben. A pöstyéni fürdő bizottság utolsó ülésén azon határozatot hozta, mikép a nyár folyamán egy hónapra magyar színtársulatot fog szerződletni, s azt 300 forint subventionálja. Ha ezen subventio dactára nem akadna magyar társulat a fürdőre, a mi tekintettel arra, hogy a vendégek legnagyobb része külföldről csoportosul, megtörténhetik, úgy a fürdő bizottság a színeszgyűlést nyugdíjalapja javára 200 forint fog hozzájárulni.

Jelenkor. A Palágyi Menyhért szerkesztésében megjelenő heti szemle legújabb száma ismét gazdag eszméi tartalmával köti le figyelmüket. „Az Árpádok tragédiája” czikk Kállay Béni történeti tanulmányával foglalkozva kimutatja, hogy a szerző a centralisatióra irányuló politikai célzattal miként ferdíti el az Árpád-kori történelem szellemét. Kincs István és Heresi Sándor elbeszélései kellemes változatot nyújtanak a sok magas olvasmány között, mely utóbbiak közül kiemeljük Salgó Ernő „Leczke a kiállításból” című dolgozatát, valamint a Vigaszínről írt bírálatot. Gazdag irodalmi és színházi rovatok egészítik ki a magas színvonalon álló heti szemle tartalmát. A „Jelenkor” előfizetési ára egész évre 8 forint. Szerkesztőség: Budapest, József-utca 81.

Egy aranyat egy magyar szóért. A Palágyi Menyhért szerkesztésében megjelenő „Jelenkor” heti szemle újabb pályázatot hirdetett harmincz idegen szónak egyenértékű magyar kifejezéssel való pótlására. Ezek a szók a következők: markans, illuzorius, naiv, fantasztikus, imponálni, jargon, bürökrota, dilemma, szalon, kuplé, paradoxsz, bizarr, groteszk, burleszk, triviális, vev, konvencionális, apokrif, lojalitás, verzió, továbbá pöz, sablón, tabló, panoráma, bazár, katastrófa, szuggerálni, politika, diploma, trenirozni. Az új pályázat határideje már június 15-én jár le. A pályamunkák a „Jelenkor” szerkesztőségéhez, Budapestre, József-utca 81. címezve küldendők.

Színházi műsor. Ma, vasárnap, Méltóságos

csizmadia (igen mulattató bókózat, mely a fővárosi szinkörben adatott) Hétfőn (június 8-án) színházunk is megünnepli a nagy országos napot egy népies díszelőadással. Színre kerül a „Szigetvári vértanúk” Jókai költői darabja. Ez alkalommal mutatja be Rakodczay fényes ruháit és rendezői talentumát, mint a „Zrínyi kirohanása” című tableauban érvényesít. Kedden, jun. 9-én „Czigánybáró”. Szerdán, jun. 10-én „A kaméllés hölgy”. Csütörtökön, jun. 11-én először „A kis hőrség” (francia énekes bohózat). Pénteken „Vasgyáros” (félhelyekkel). Szombaton, június 13-án „Bánya-mester”. Ez az operette a „Madarász” szerzőjétől való és vetekedik annak szépségében a csimseropet Földváry éneklő, kinek hatalmas bariton hangját a bemutató estén élvezhettük. A bérlet f. hó 14-én kezdődik.

Barthel eredeti carbolinumát, mely mint másoló és fazonkerváló szer körülbelül 15 év óta mindenütt gyakorlatilag kipróbálva lett, egy verseny-cég törekvései daczára, mely a carbolinummal való kereskedést mintegy egyeduradosságnak kívánja érvényesíteni, továbbra is a legkifutóbb minőségben állítjuk elő.

Ezen egyeduradosságra ellen a magas cs. kir. kereskedelmi minisztérium órást emeltünk és orvoslást kértünk. Az eredeti carbolinumot nemcsak természetesen barna színben állítjuk elő, hanem még más 12 különféle színben állítjuk elő. Mintakártyákkal és prospectusokkal szívesen szolgálunk.

Barthel Mihály és társa Bécs, X. Keplergasse 20. p. a.

***Köhögés rekedtség és elnyálkásodásnál,** a torok- és légzési szervek minden zavarainál melegen ajánljuk tisztelt olvasóink figyelmébe Egger kitűnő hatású mellpszilátit. Kaphatók 25 és 50 korsz eredeti dobozokban minden gyógyszerárban és nevezetesebb gyógyszerüzletben. Fő- és szétküldési raktár: Egger A. és fiaí Nádor-gyógyszertára Budapestben, Váci körút 17.

Színészet.

Thalia temploma ismét megnyílt. . .

Az Ipoly partján, csendes, árnyas magányban álló hajléka a színművészetnek immár megint hangos, fényes, eleven. Beröppent a művészet lelke, mely betölti minden zugát és jelenléte által becsessé, előkelővé teszi e különben szerény faalkotmányt.

Légy üdvözölve te derék csapat, mely az alföld „híros” városából, a magyarság szívéből kerültél körénk. . . Thalia papnői és papjai isten hozott! . .

A kecskeméti színtársulat Rakodczay Pál igazgatósága alatt bevonult városunkba és június 3-án megkezdte előadásait. Konti csinos zenéjű operettje: „A czerterás” volt az első előadás, melyben a társulat magát bemutatta; és jól esik constálnunk, hogy ezen bemutatás a társulatot határozottan előnyös világításban tüntette fel, a mi annál öröndetesebb körülmény a közönségre nézve, mert feledtetni alkalmas az e téren más időkben szerzett kellemetlen tapasztalatokat.

Intelligens, fiatal erk, néhány praktikus régiebb színész mellett; általában buzgó törekvés, szép ösziáték, megfelelő díszletek és jelmezek és egy

szakavatott karmester vezetése alatt álló 9 tagú jeles színházi zenekar: azon szembetűnő előnyei ezen társulatnak, melyek nem minden vidéki színtársulat dicsekedhetik. Ha még hozzá tesszük, hogy úgy a rendezésben, mint az egyes szereplők felolgasában a jó ízű és iránti érzék nyilatkozik meg, mely megóvja a vidéki színészet egyik legbosszantóbb és egyszerűsített leggyakoribb hibájától: a túlzástól, a mely a színjáték nívóját alásüllyeszt: úgy azt hiszem, mind ez elég ok arra, hogy a közönség ezen színtársulatot nemcsak hazafias kötelességből, hanem külön is, önkénytelenül pártolja, mert arra érdemes, mert igazi élvezetet nyújt és mertőlünk telhetőleg meg kell ragadnunk minden alkalmat, hogy az ilyen nemesebb szórakozással frissítsük fel lelkeinket, mely a létérti komoly küzdelmek s a mindennapi gondok következtében ellankad, elfárad.

Az első hét műsora a következő volt: 1. „A czerterás”, mely gördülékenyen és dőváj jövedve volt megjátszva; az egyes szereplők kitettek magukért és egy localis izű komplotjukkal nagy hatást értek el a titkos rendőrök (Ferenczy és Faragó). 2. „Holtomiglan” énekes életkép irta Ruttkay György; ezen színdarab is sikerrel lett előadva, nagyobb szereppel bírtak Tornay Katica, Moray, továbbá Ferenczy, mindannyian derekasan megállták helyüket. Megemlítendő még Békés, a ki mint Gelbgieszer hordár ezen tipikus alak kidomborításán fáradozott, szívesen vettük volna azonban ha az általa használt rikító színezést mellőzte volna. 3. Leszállított helyrak mellett, de felemelt hangulatban és ambiciózus hozott színe „Az arany ember”. A tér színe nem enged meg, hogy az egyes előadásokat bővebb méltatásban részesítsük és azért ezuttal is csak általánosságban említhetjük meg, hogy a társulat a komolyabb drámában is képes kielégíteni a közönséget. A férfiak körül különösen Moray Timárját és Rajz Krisztyánját kell kiemelnünk, mindkettő jeles alakítás volt; a hölgyek körül megemlítjük Anday Blánkát (Noemi), ki híven adta vissza Jókainak ezen gyönyörű poetikus alakját, továbbá Bera Paulát, a ki mint Athalia megdöbbentő realizmussal személyesítette a féktelen szenvedélyt és bosszút lihegő feltékeny nőt, végre Tuboly Klementinát (Tímea), a ki ezen szerepben tudásával meglepte és értelmes játékkal magával ragadta a közönséget, úgy, hogy nyílt színen kitapolták. 4. A hét utolsó napján került színe Offenbach régi, de soha meg nem vészülő „Szép Helénája.” D—n.

FELŐLŐ SZERKESZTŐ: HORVÁTH BÉNYÓ.

FŐMUNKATÁRS: DR. KONNACEKY ARNOLD.

Italmérési helyiség

egybekötve tisztviselői casinóval a bányatelepen Salgótarjánban f. é. augusztus 1-én megürül és italmérési megbízott nyer abban alkalmazást.

115. 1-2.

Ajánlatok f. é. június 20-ig a bányagazgatósághoz Salgó-Tarjánba intézendők.

FEHÉR MIKLÓS gépgyáros

árusítja a magy. kir. államvasutak gépgyára új gözgépeit.

A vételárba elfogadok, becserelek régi gépeket is, a vételár többi része pedig fizethető több évre terjedő részletekben is. Kaphatók nálam legújabb rendszert és legjobb sorvetőgép. — Gyáramban elfogadok javításra mindenemű gépet, azokat be is szereltem, vagy megveszem a kaphatók nálam teljesen kijavított régiebb gépek is olcsó áron. — A TRIEUX-ök (konkolyörök)-ből igen nagy készletem lévén, azokat féláron adom. — Raktáramban állandó gazdag kiállítás van mindennemű egyéb gépekből is. Szíveskedjenek raktáromat és gyáramat minél többen meglátogatni. — Idei képes nagy árjegyzéket kívánatra megküldöm bárkinek ingyen és bérmentve.

Iroda, gyár és raktár: Budapest, IX., Üllői-út 23.

Sürgőnyozám: Fehér, Kötelek, Budapest.

114. 2-2.

FEHÉR MIKLÓS gépgyáros.

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

KRONSTEINER KÁROLY WIEN, III. Hauptstrasse 120. szám, saját házában.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. kir. katonai raktárak, vasut-, ipar-, bánya és hámor-társulatok, építkezési munkálatok, VÁLLALKOZÓK és ÉPÍTŐMESTEREK, valamint gyártulajdonosok szállítója. — Ezen homlokzatfestékek, melyek mésszen oldhatók, száraz porított állapotban, 40 különféle színmintában, kilónként 16 krtól feljebb szállítatnak és a festékszínnek tisztaságát illetőleg teljesen hasonló az olajmázoláshoz.

69 10-20

Mintalapok és használati utasítások ingyen és bérmentve küldetnek.

Baromfi tenyésztőknek.

Költésre alkalmas tojások!

Valódi Brachma tyúk dbja 15 kr. Hollandiai fekete vagy fehér bóbittával, dbja 25 kr. Valódi steier tyúkoktól dbja 10 kr. Ezüst páduai dbja 30 kr. Langhausa dbja 30 kr. pulyka dbja 30 kr. Ezüst Wyandottes dbja 30 kr. Olasz dbja 30 kr. Törpe baromfi dbja 30 kr. Cochín chinai dbja 25 kr. Erdélyi csupasznyakú dbja 20 kr. Dorkings dbja 25 kr. Yorkhama dbja 50 kr. Emdeni óriás lud dbja 1 frt. Pecking ruca dbja 20 kr. Nagy Steier ruca dbja 20 kr. Csakis tiasta faj állatoktól való költő tojásokat expedíciók, melyek többszörösen kitüntetésekkel jutalmaztattak és a tiasta valódi fajért jótállást vállalok.

MAX PAULY,

Köfnach (Steiermark)

44 4-6

HASZONBÉRBE ADOM

Ipoly-Kiskérben fekvő 270 hold (1200□) kiterjedésű

BIRTOKOMAT.

Értekezhetni velem Jobbágyin

112. 2-3. u. p. Apcz.

REICH FÜLÖP.

Győzősül minták magánvesszőknek ingyen és bérmentve. Das tartalom mintáknyvnek, a melynek eddig még sokan sem voltak, azabéknak bérmentetlenül megküldetnek.

Szövetek öltönyöknek.

Peruvien és Doeking a magas papágnak előírás szerinti szövetek a kir. tiszviselő, hadastyánok, tüdőltők, tornászok egyenruhájának, liberárik, billard és játékasztalokhoz való szövetek, kocsihuzatok, ural- és női-lodenek, hölgy posztók, mosésszövetek, uti palidék 4-14 frt., valamint Szabó-kellékek a. m. uj belések, gombok, tűk, cszárak stb. — Jutányos, tisztességes gyors árak nem pedig olcsó rongyok, melyek a szabó munkájára sem érdemesek, ajánl 29 20-17

JOH. STIKAROSKY Brűnn,

az osztrák postától pár kőspontja, félmillió frt. ért. raktár.

— KÜLDENÉNYEK CSAK UTÁNVÉTEL —

FIGYELMEZTETÉS! Egyébek és házalk. Stikarosky vadgyéj" alatt hamis, sokkal rosszabb szövetet szokták a vevőkkel tevni szentl. Kémmel tudomására adom a t. vevőknek, hogy én ilyse embereknek, semmizárni alatt szövetet nem árusítok.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 62. sz.
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobill és gőzcsapógépek-készletek 20, egész 12 lőréig, továbbá járgány-csapó-gépek, tisztító-rosták, kom-hatyonok, kaszáló- és aratógépek, boronák, szénagyrtók.

"COLUMBIA" a legjobb hordozógépek, szecskavágók, réparágók, kukorica-morzsológák, darálóak. Gró-malmok.

Egyetemes aczél-ekék és minden egyéb

2 és 3 vasú ekék gazdasági gépek

Részletes árjegyzékhez kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

978-1896. kbexám.

107. 3-3.

Nógrádvármegye közigazgatási bizottságától.

Hirdetmény.

A Nógrádvármegyei h. é. vasút részvény-társaság kérelmére a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 27893. számú intézkedéssel a Balassa-Gyarmat határában nyitandó kavicsbánya-hoz tervezett kavasbánya-vágány kiépítéséhez szükséges területnek Schwarz Lipót és társai b.-gyarmati telektulajdonosok ellen az 1881. évi XL. t. c. értelmében elrendelt kisajátítási eljárás kereténél vezetésére kiküldött bizottság tárgyalásának határidejéről a közigazgatási bizottság által Balassa-Gyarmat község házában kijelölt összejöveteli helyiely folyó 1896. évi június 12-ik napjának reggeli 10 órája tüzetvén ki, erről oly figyelmeztetéssel értesítettnek az érdekelt felek, hogy a kisajátítási tervrajzot és összeírását a tárgyalást megelőző 15 napon kérésztől B.-Gyarmat község házában szabadon megtekinthetik, s hogy a kiküldött bizottság a kisajátítási terv felett akkor is határoz, ha a tárgyalásnál az érdekelt felek közül senki sem jelenne meg.

B.-Gyarmat, 1896. május hó 18-án.

Török, alispáni h. elnök.

HIRDETÉNY.

Szemben azon híresztelésekkel, hogy az ezredes országos kiállításban ételét és italát mesés árakat szabnak, ezennel közli: tesszük etel- és ital-árjegyzékünket hogy a n. é. közönség meggyőződést szerhesen arról, hogy ezen híresztelések a valóságnak meg nem felelnek.

Étel- és ital-árjegyzék.

kiállítás vendéglő árlékében.

Reggeli-étlap.

Savanya tódú csitrommal, pirított borjúmáj, polgári gulyás, borjú párkölt, székely gulyás, bécsi kolbász adagunként 20 kr., — tányér hús torna vagy csékál-val 25 kr., — rostélyos, vesepecsenye-szelet tojással, borjúszelletek tojással 40 kr., — rántotta 25 kr., — egy darab big vagy keménytojás 10 kr.

Déli- és esti étlap.

Leves 10 kr., — marhahús mártással 40 kr. főzelék bussal 30 kr., — vesepecsenye a la crème nagy adag 80 kr. kis adag 50 kr., — borjúszék 60 és 40 kr., — lébensült macaronival 60 és 40 kr., — borjú friandean 60 és 40 kr., — rántott bárány 70 és 40 kr., — fiatal sertés karbonád 60 és 40 kr., — idei liba 90 és 70 kr. 1 pohár 1/10 liter Szent István vagy Barátör 12 kr. 1 korsó 1/10 15 kr.

Előzetes tömeges rendelésnél még külön árendeményt nyújtunk.

Számos látogatást kérnek, kiváló tisztelettel

STURM GYULA és JÓZSEF

vendéglők

A Köbányai Felföldi-Serfűző pavilonjában (a Corson, a májodik, Sökegben befűző kávézóba balra).

MEGHÍVÓ

a balassa-gyarmati takarékpénztár részvénytársulat 1896. évi június hó 14-én délelőtti 9 órákor Balassa-Gyarmaton az intézet helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésére.

Tárgyak:

1. Az intézetnek a létesítendő balassa-gyarmati gymnasium javára 10.000 korona alapítvány adományozása.
2. Szírák önállósítása és a szíráki fizet alapszabályainak megállapítása.
3. Az anyaintézet alapszabályainak módosítása.
4. Az igazgató fizetésének megállapítása.
5. Jeszensky Imre Tieszensky Dezső fizetésének megállapítása.
6. Üresedésben levő igazgatósági tag megválasztása.
7. A vámos-mikolai és rétsgai fióküzletek szervezete megválasztása, díjjal és utiköltséggel megállapítása.

Kelt Balassa-Gyarmaton, 1896. évi május hó 14-én.

A balassa-gyarmati takarékpénztár igazgatósága.

109. 3-3.

A közgyűlésen csak részvényesek és ezek jogszertint képviselői, valamint mások helyet csupán írásbeli meghatalmazással ellátva szavazhatnak. Meghatalmazottaknak a szavazati jog örökösjei illeti.

110. 1-1.

MEGHÍVÓ.

A b.-gyarmati könyvnyomda részvény-társulat részvényeseinek B.-Gyarmaton, a Balassa-vendéglő emeleti termében 1896. évi június hó 10-ik napján d. u. 2 órákor a felügyelő bizottság kívánságára tartandó

rendkívüli közgyűlésre.

TÁRGY:

1. Darvai Ármin ügyvivő igazgatónak a társulatnál viselt összes állással való elmozdítása és helyébe új ügyvivő igazgató választása.
2. A lemondott 4 igazgatósági tag helyének új választás utáni betöltése.
3. Az 5 tagból álló felügyelő bizottságnak 2 évre való megválasztása.
4. A felügyelő bizottság és a közgyűlés által kiküldött számvizsgáló bizottság kiküldetéséről szóló jelentés megtétele.

Kelt B.-Gyarmaton, 1896. június hó 4-én.

Nagy Iván, elnök.

Legjobb minőségű

TEJ

literenként 6 kr-ért naponta

házhoz hordva kapható:

STREISINGER ALBERT,

puszta-podluzsányi gazdaságából.

116. 1-3.

FEHÉR A. ADOLF

bőr és cipő-felsőrészek gyári

73 10-10

BUDAPEST, VIII., kerpesti-út 49.

Nagy rakár mindennemű

és saját készítményű

bőrök, cipész-kellékek

cipő-felsőrészekből,

Nagy képes árjegyzékem most jelent

meg, melyet kívánságra bérmentve küldök,

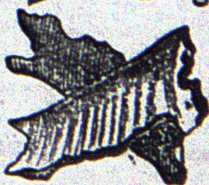
egyszersmind mindazon, a kiállítás alkalmával

feljövő cipész és csizmadiamester uraknak

ajánlom bőrraktáratom megtekintésére.

Megrendelések postán és vasúton csak utánvét

mellett azonnal eszközölhetnek.

117. 1-1. Barthel eredeti

Carbolineuma

kék, barna, sárga, zöld, szürke, vörös színben. A legjobb és legolcsóbb famáz.

Mintakártyák és árjegyzék ingyen.

MICH. BARTHEL ÉS COMP.

X. Keplergasse/p. a. 20. Bécs.